

Jákup Olsen, tingmaður:

Oljan skal gera okkum fíggjarliga fræls

-Vit skulu nýta oljuna til at menna okkara land, so vit kunnu gerast eitt frælst fíggjarliga land eins og Kuwait við óaymarkaðum møguleikum fyri ungdómi okkara og ikki verða eitt útpínt hjáland sum t.d. Hetland skrivar Jákup Olsen, tingmaður í 2. parti av grein síni í sambandi við uppskot um oljuboring í Lopra. 1. partur er prentaður aðrastaðni í blaðnm.)

Mánadagin 16.1.95 varð so álitid í oljuboringunum í Lopra lagt á langbór. Um ikki orðingin í álitunum var sum ein kundi vænta hana, so skulu ein millum linjurnar, at farið verður undir boringarnar aftur, og tað var júst tað endamálið var við uppskotinum.

Í Sosialinum nú um dagarnar varð málið segt soleiðis, at eftur at Kr. F. hevði reist oljumálið aftur á tingi, varð kallið til fundar í oljunevndini, so í minari verð er eingin ivi um, at uppskot okkara hevur gjørt gagn, og at menn fara aftur undir boringarnar sum skjótast, og er hetta eisini bráðneyðugt, tí Føroya land er á fallandi fót, og skal eg tí eisini koma inn á nøkur peningalig sjónarmið um olju, so menn ikki enn einferð verða tiknir við nøsni.

Fyri nøkrum árum síðani var tað eingin, sum trúði, at havbórn okkara goymdi olju- og gassrikidómi. Gass- og oljuboringarnar eystan fyri fiskimarkid hava fært til nýggjan jarðfrøsligan hugsanarhátt um at olja finnst í undirgrund okkara og tí hevur verið biðið um, at fáa loyvi til at gera jarðfrøsligar-seismiskar kanningar við Føroyar og í Føroyum.

Eina føroyska oljuloggávu

Danskur yvirvaldsráttur yvir Føroyum og harundir kontinentalsokki okkara er ein veruleiki, men okur fingur rættin til at yvirtaka rævnini í undirgrundini sum sermál. Hetta merkir, at vit hava laggávuvald og umstingargávuvald yvir rævninum í undirgrundini. Løgtungid má tí til at viðtaka eina føroyska oljuloggávu, og verður hon lógarkammunn um eina føroyska oljuvinnu.

Miðtíngjuspurningun millum Ongland og Føroyar er enn ikki avgjördur, og tí er trupult hjá okkum at gera

konsejónsrundu til boringar á tí okunum, id vit stríðast um við bretar.

Lopra

Boringin í Lopra er eitt sindur annarleiðis, har kunnu vit hakka fram, um vit ikki hava bundið okkum á hendur og fótur, eitt nú við Western Geophysical, og tí er tað av alt avgerandi týðningi at byrja aftur í Lopra beinanvegin. Sjálvandi kunnu vit koma í ein sokallaðan turran brunn, men tað óvægta kann eisini verða tilfelid, at vit finna olju, men í øllum førum fáa vit so tað urslit, sum eg greiddi frá í minum innleggi til í viðgerð um sedimentlögini.

Ognarrætturin

Føroyingar eiga ognarrættin til tilfeingid í undirgrundini. Hetta vil siga, at vit føroyingar hava laggávuvald og umstingargávuvald yvir tilfeinginum í føroysku undirgrundini og merkir hetta so aftur, at tað eru vit føroyingar, sum hava dispositiónsrættin (nýtslurættin) yvir hesum virðum. Henda rætt fingur vit í undirgrundaravtali 23. des. 1992.

17. nov. 1994

Men hvat stendur so í Felags føroysku og dansku yvirfyringini frá 17. nov. 1994, sum visir, at danir vilja taka undirgrundina aftur. Har stendur svart upp á hvítt, at regjeringin er indroftel med, at ministar og styrelser eftir aftale med landsstyret udpeger eksperter, der kan deltage i landsstyrets udredningsarbejde på kulbrinteområdet.

Sjálvandi fara teir menn (ekspertarnir), sum eru útpettaðir av tí dansku stjórnini, at arbeiða fyrri áhugamálanum hjá tí dansku stjórnini, sum teir eru løntir av. Altså arbeiða teir ikki fyrri Føroya Landsstýri, men fyrri tí dansku stjórnina.

Tað vil siga, at sjálvt um

vit skulu eittast at hava yvirfyringina í undirgrund okkara, so skulu danskar serfrøingar frá dansku ministernum fyrri tað fyrsta:

1. Skriva lógmar og reglugerðirnar í okkara oljuloggávu, id skulu galda í einari møguligari oljuvinnu (j.b. hvat id hendi við reglugerðini um 200.000 m. grunnin).

2. Löggeva, stinga út í kortid og beinleiðis planleggja oljuvinnuna í Føroyum - minnst til, at teir skulu gera «udredningsarbejde».

Eingin ivi er um, at teir koma at löggeva, stinga út í kortid og planleggja soleiðis, at oljuvinnan verður lögð soleiðis til rættis til tess at nøkta dansk áhugamál og ikki føroysk.

Hetta merkir so aftur, at avkastid, tað er skatur og arbeiði, endar í Danmark og ikki í Føroyum frá einari møguligari oljuvinnu. Undirgrund okkara fer so á henda hátt aftur at verða tikin frá okkum og vit gerast eitt nýtt Hetland (vit hava bankamálið í «frisk endring»).

Hetland eitt útpínt hjáland

Eg vil her taka tvey dømi fram fyrri at lýsa munin. Vónandi koma vit ikki at líkjast Hetlandi. Vit vilja tí her ávara politikarar okkara, id sita við avgerðarættinum um at vera sera varnar í oljuspurningum.

Hetlandi er framleiddan í dag uppá uml. 40 milliardir kr., sum er uml. helvtina av samlaðu bretska framleiddunni.

Avkastid í beinleiðis skati til enska statskassan er 8 milliardir.

Lønir tilsamans av uml. 150.000 arbeiðsplássum er uml. 25 milliardir.

Men Hetland fær í beinleiðis skati av 8 milliardum bert 350 milliónir.

Í arbeiði til Hetlands av bert 1000 arbeiðsplássum

Noregi í skati 25%, t.e. 2,5 milliardir kr.

5000 arbeiðspláss 0,5 milliardir kr.

Hetta gevur 3,0 milliardir kr.

Um vit finna olju í Lopra ella í nærumhvervinum við Føroyar, t.d. eina keldu, sum hevur eitt virði uppá 150 milliardir og tæma hana uppá 15 ár, tað eru 10 milliardir um árið, so vit hetta geva landskassanum í beinleiðis skati 3 milliardir kr. og er hetta tal so stórt, at fíggjarpolitikkur okkara als ongur trupulleikar hevði havi við at leggja eina realistiska fíggjarætlan.

Danir annan politikk

Litid er at ivast í, at danir ynskja ikki eina oljuvinnu við Føroyar, sum gevur bert 10 milliardir í umsetningi, men eina fleurfaldaða hesa, t.d. eina 50 milliardir sum í Hetlandi, og teir so fáa næstan alt avkastid í tann danska statskassan eins og í Hetlandi eina 98-99% og vit bert fáa 1-2%, so er væntandi at øll oljan við Føroyar verður tømd eftir 20-40 árum.

Hvat er so til ráða at taka?

Hvur bankamálið vist okkum føroyingum, hvussu vit verða tiknir við nøsni, so kann oljumálið snúgva seg um 1000 ferðir so nógvur milliardir, sum í bankanum, so her mugu vit vera væl meira varnar.

Tað, id so verður til ráða at taka, er:

- Lógararbeiði og planleggjararbeiði skal gerast fyrri Føroya Landsstýri og ikki fyrri dansku stjórnina.

- Tað skal gerast av fólkum, sum eru setti og lønt av Føroya Landsstýri og arbeiða fyrri Landsstýri.

- Vantar okkum serkønt fólk, fáa vit hetta alla staðni frá í verðini - USA, Frakklandi, Japan osfr. Harafturat skulu føroy-

ingar útbúgvast beinanvegin í oljuvísund, Lat meg her nevna Universitetið í Trondheim í Noregi, í Aberdeen og Glasgow í Skotlandi.

Í Noregi vóru eisini útlendingar í byrjanini, men nú er stórt særðalt virksemit yvirfyring í norðmønnum. Tí ynskja vit, at ein føroyingur stendur undir lítini á hvørjum útdendingi, id kemur at arbeiða her.

Oljueyðrøning

Tað vil skulu ansa sera væl eftir er, at vit ikki verða eins og helendingar, tað id ov seint er at finna út, at ein oljueyðrøning er farin fram, antin av okkum sjálvum ella øðrum.

Vit skulu eisini ansa eftir, at vit ikki tey næstu 20 árin gjalda eina 300 milliardir í danska statskassan, tað er uml. helvtin av teirra uttanlandsskuld, men vit skulu nýta oljuna til at menna okkara land, so vit kunnu gerast eitt frælst fíggjarligt land eins og t.d. Kuwait við óaymarkaðum møguleikum fyri ungdómi okkara og ikki verða eitt útpínt hjáland sum t.d. Hetland. Valið er okkara, hvat av hesum ynskja vit. Velja vit tað seinasta, kann tað lætt henda, at vit fáa núverandi stjórnina hjá oljalandinum Tjetjenia, sum tann russiska bjørnin hevur lagt sín lodna labba á.

Jákup Olsen

BILLUTIR

útvegast til
FLEST ALLAR
BILAR

Fa. BILLUTIR
Tlf. 21005 Fax. 21006